

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології»

Рівень освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Освітні, педагогічні науки

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30.08.2020 р.

Івано-Франківськ – 2020 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Статус дисципліни	Нормативна
Курс/семестр	I курс, II семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 14 год. Практичні заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Курс «Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології» спрямований на формування у студента адекватного розуміння процесу педагогічної діяльності, навчання та виховання не як одностороннього, безпосереднього впливу викладача на особистість молодої людини, а як педагогічної взаємодії суб'єктів спільної діяльності. Тематика, зміст програми орієнтовані на оволодіння студентами відповідними знаннями, загальними вміннями та навичками організації педагогічної взаємодії з молодими людьми, навчально-виховного процесу у напрямі розвитку особистості.

Основні теоретичні положення, ідеї курсу розглядаються через призму психологічних механізмів, закономірностей, законів природного розвитку людини, її пізнавальної діяльності, становлення особистісних рис, що є умовою творчого пошуку вчителем шляхів, методів, засобів організації педагогічної взаємодії з учнями, здійснення опосередкованого впливу на особистість у цьому процесі. Загальні положення спираються на знання студентами філософії як методологічної бази, психології як теоретичної основи і сприяють кращому подальшому оволодінню методикою психолого-педагогічної діяльності у закладах середньої освіти.

Вивчення курсу «Методика викладання у вищій школі та тренінгові технології» відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодою людиною, набуття відповідних умінь та навичок. Навчальна програма передбачає огляд, аналіз, оцінку теоретичних положень викладачем у взаємодії зі студентами під час лекцій.

Практичні заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проектів, творчих робіт, ситуаційних вправ, їхнього представлення та обговорення у групі, аналіз педагогічних ситуацій, фрагментів навчально-виховного процесу з позиції теоретичних ідей, концепцій, власних педагогічних поглядів, організацію мікроробот викладачів студентів.

Мета та цілі курсу

Мета: формування методичної компетентності майбутніх викладачів ЗВО.

Завдання:

1. Сформувані у студентів систему знань, умінь та навичок викладання навчальних дисциплін у ЗВО; здатності і готовності майбутніх фахівців до викладацької роботи;

2. Ознайомити студентів зі структурою і змістом навчального процесу у ЗВО, з особливостями роботи викладачів, завідувача кафедри, деканату, адміністрації;
3. Оволодіти педагогічними формами освітньої взаємодії зі студентами, навчитися творчо застосовувати знання у практичній діяльності;
4. Навчитися планувати, організовувати і аналізувати різноманітні види навчальних і поза аудиторних занять, використовувати найбільш ефективні методи навчання, виховання і розвитку студентів;
5. Набути початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності;
6. Спонукаати майбутніх викладачів до педагогічної творчості, апробувати найбільш ефективні прийоми і методи навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін.
7. Ознайомити студентів із особливостями професійної майстерності та педагогічної техніки викладача.

Компетентності

Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, у процесі навчання, на основі поєднання спеціально предметних знань та вмінь з набутим досвідом дослідницької/інноваційної діяльності в системі вищої освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1.** Здатність до здобуття і застосування знань у практичних ситуаціях.
ЗК 3. Здатність вчитися і бути сучасно навченим.
ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 10. Здатність до використання інноваційних і комунікаційних технологій, провадження інноваційної діяльності (soft skills).
ЗК 11. Здатність до письмового та усного спілкування державною та однією з іноземних мов.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1.** Здатність виявляти потенційні зв’язки освітньої теорії, освітньої політики та практики, розуміння цілей і особливостей освітніх систем.
СК 7. Здатність керувати освітніми практико орієнтованими проектами.
СК 9. Здатність до проектування змісту освіти і змісту навчання за рівнями національної рамки кваліфікацій, проектування освітніх програм та індивідуальних освітніх траєкторій.
СК 10. Здатність до проектування освітнього середовища, що забезпечує якість освітнього процесу
СК 12. Здатність здійснювати ефективну організацію освітнього процесу у ЗВО на основі знань теорії й практики організації освітніх систем, основних вимог до професійної діяльності педагога, викладача.

Програмні результати навчання

- ПРН 4.** Розробляти програми педагогічних інтервенцій.
ПРН 6. Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях.
ПРН 8. Вирішувати проблеми етики партнерської суб’єкт-суб’єктної взаємодії, етики

спілкування, опираючись на загальнолюдські цінності та норми закону.

ПРН 10. Проектувати зміст освіти і зміст навчання студентів закладів вищої освіти; освітні програми та індивідуальні освітні траєкторії, здійснювати їх адаптацію та модифікацію до конкретних ситуацій професійної діяльності.

ПРН 13. Враховуючи власні інтереси і потреби інших, використовувати ефективні стратегії спілкування залежно від ситуації, дотримання корпоративної культури ЗВО.

3. Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14 год.
семінарські заняття/практичні/лабораторні	16 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
II	Освітні, педагогічні науки	I	Нормативний

Тематика курсу

Тема	Кількість год.		
	Лекції	Практичні	Самостійна робота
<p>Тема 1. Концептуальні засади методики викладання у вищій школі. Предмет і завдання методики викладання у вищій школі. Навчально-методичний комплекс зі спеціальності «Освітні, педагогічні науки». Організація аудиторної роботи зі студентами. Професійна діяльність педагога в організації освітнього процесу у ЗВО.</p>	2		4
<p>Тема 2. Методика підготовки та читання лекції у вищій школі Лекція як організаційна форма навчання у ЗВО, її види. Методика підготовки лекції. Методика проведення лекції. Критерії оцінювання лекторської майстерності.</p>	2		6
<p>Тема 3. Методика проведення практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять та консультацій у вищій школі Практичні заняття: методика підготовки та проведення. Семінарське заняття: методика підготовки та проведення. Лабораторні роботи: методика підготовки і проведення. Методика проведення консультацій та індивідуальних занять.</p>	2		4
<p>Тема 4. Методична характеристика основних розділів курсу «Педагогіка».</p>	2		4

Загальна характеристика курсу «Педагогіка у вищій школі». Методика вивчення розділів «Загальні основи педагогіки», «Дидактика», «Теорія виховання», «Школознавство», «Історія педагогіки».			
Тема 5. Тренінгові технології у практиці підготовки майбутніх викладів ЗВО. Поняття «тренінг». Класифікація тренінгів. Структура тренінгів. Методика проведення тренінгів.	2		4
Тема 6. Методика організації педагогічного контролю студентів Завдання, функції і види педагогічного контролю. Форми і методи контролю навчальних досягнень студентів. Загальні критерії оцінювання знань студентів на іспиті. Організація проведення державної атестації студентів. Організація практичної підготовки майбутніх спеціалістів.	2		4
Тема 7. Методика організації науково-дослідницької роботи студентів Організація науково-дослідницької діяльності студентів. Методика підготовки наукової статті. Методика підготовки наукової доповіді. Методика написання есе. Методика написання тез. Методика виконання курсових, дипломних робіт.	2		4
Тема 1. Структура та особливості процесу навчання у вищій школі Поняття про процес навчання у вищій школі. Закономірності та принципи навчання у вищій школі. Методи навчання у вищій школі. Нетрадиційні методи навчання у вищій школі. Зміст освіти у вищій школі. Контроль процесу навчання у вищій школі.		2	4
Тема 2. Методика організації аудиторної роботи у вищій школі Лекція як організаційна форма навчання у ЗВО. Види лекцій. Методика підготовки лекції. Методика проведення лекції. Прийоми активізації процесу сприйняття студентами лекцій. Методика підготовки та проведення практичних занять. Методика підготовки та проведення семінарських занять. Методика підготовки та проведення лабораторних занять. Методика підготовки та проведення консультацій.		2	4

<p>Тема 3. Методика проведення різних видів занять з використанням активних методів навчання.</p> <p>Методика організації і проведення години спілкування (годин академічного наставника). Методика проведення вебінару. Методика проведення тренінгу. Методика проведення квесту. Методика проведення «круглого столу». Методика проведення дискусії. Методика проведення диспуту. Методика проведення екскурсії. Методика проведення тематичної конференції. Методика проведення мозкового штурму. Методика проведення ділової гри.</p>		4	6
<p>Тема 4. Методична характеристика основних розділів курсу «Педагогіка».</p> <p>Методика вивчення розділу «Загальні основи педагогіки». Методика вивчення розділу «Дидактика». Методика вивчення розділу «Теорія виховання». Методика вивчення розділу «Школотзнавство». Методика вивчення розділу «Історія педагогіки». Методика вивчення розділу «Педагогічна майстерність вчителя».</p>		2	4
<p>Тема 5. Сучасні педагогічні технології.</p> <p>Поняття «педагогічна технологія». Види педагогічних технологій, їх характеристика. Тренінг як інноваційна технологія навчання.</p>		2	4
<p>Тема 6. Методика організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідної й індивідуальної роботи студентів у ЗВО</p> <p>Характеристика основних етапів організації СРС. Види СРС. Метод «портфоліо» в структурі самостійної роботи. Комп'ютерна підтримка самостійної роботи студентів. Передумови забезпечення ефективності самостійної роботи студентів. Методика організації курсового і дипломного проектування. Організація практичної підготовки спеціалістів. Керівництво позааудиторною роботою студентів.</p>		2	4
<p>Тема 7. Особистість викладача як інструмент впливу в педагогічній взаємодії</p> <p>Професійний імідж викладача. Сутність і стилі педагогічного спілкування. Стратегії взаємодії</p>		2	4

у спілкуванні. Маніпулювання та актуалізація. Внутрішня техніка викладача. Зовнішня техніка викладача. Способи комунікативного впливу: переконування та навіювання.			
ВСЬОГО	14	16	60

4. Система оцінювання курсу

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	0
Семінарські заняття	35
Самостійна робота	15
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

БАЗОВА

1. Гриценко І.С., Огарь С.В., Кутепова В.М., Светочева І.І. Організація та проведення лабораторних, практичних та семінарських занять: *метод рек. для викладачів*. Харків, 2014. 28 с.
2. Дубасенюк О.А., Антонова О.Є. Методика викладання педагогіки: *курс лекцій*: вид.2, доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 327 с.
3. Інноваційні методи проведення занять: *метод. посіб.* / Автор-укладач Кожухар О.А. Чернігів, 2017. 24 с.
4. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: *навч. посіб.* Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
5. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: *навч. посіб.* Одеса, 2014. 200 с.
6. Методика викладання у вищій школі (мотивація навчальної діяльності): *Матеріали методичного семінару «Мотиваційний підхід до організації навчального процесу у вищій школі»* / [Н. Я. Кравчук, О. Є. Коваль]. Тернопіль: ТНЕУ, 2011. 81 с.
7. Методика викладання у вищій школі : *навч. посіб.* /О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьева, Г. І. Матукова. Сімферополь, 2011. 270 с.
8. Методика викладання у вищій школі: *методичні рекомендації* /Уклад. В.В. Стинська. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 65 с.
9. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти /Уклад. Т.К.Завгородня, В.В. Стинська. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 53 с.
10. Методичні вказівки до виконання дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Вид. 2-ге, доп. і переробл.: [Електронне видання] / Уклад. В. В. Стинська, Т. К. Завгородня, Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 44 с.
11. Михайличенко О. В. Методика викладання суспільних дисциплін у вищій школі: *навч. посіб.* Вид. друге., доп. та перероблене. Суми, СумДПУ, 2009. 122 с.
12. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
13. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
14. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Додаткова

15. Барбашова І.А. Дидактика: навч. посіб. для ст-тів ВНЗ. 2-е вид. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 228с.
16. Барбашова І.А. Загальні основи педагогіки: навч. посіб. для ст-тів ВНЗ. 2-е видання. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 126с.
17. Бондар В. Дидактика: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Либідь, 2005. 252
18. Вітвицька, С. С. Основи педагогіки вищої школи : навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2003. 320 с.
19. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи. За модульною системою навчання. Київ, 2005. 395 с.
20. Вітвицька С.С. Теоретичні і методичні засади педагогічної підготовки магістрів в умовах ступеневої освіти. *Акмедосягнення науковців Житомирської науковопедагогічної школи: монографія* / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. С. 302–347.
21. Голік О.Б. Педагогічна майстерність: організаційно-управлінський аспект: навч. посібник. Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення), 2010. 242 с.
22. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. Київ: Знання, 2009. 387 с.
23. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання., 2005. 485 с.
24. Максим'юк С.П. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Кондор, 2009. 670с.
25. Малафік І. В. Дидактика : навч. посіб. Київ : Кондор, 2005. 400 с.
26. Мистецтво бути викладачем: *практ. посіб.* / А. Брінклі, Б. Десанте, М. Флегм та ін. / За ред. О.І. Сидоренка. Київ: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні». 2003. 144 с.
27. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи : навч. посібник / М-во освіти і науки України, Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. Київ: ЦУЛ, 2009. 472 с.
28. Стинська В., Прокопів Л. Інноваційні методики викладання дисциплін у ЗВО в процесі магістерської підготовки. *Гірська школа українських Карпат*. 2020. № 22. С. 145 – 150.
29. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання*. 2020. Вип. 94. С. 315–319.
30. Стинська В., Бойчук В., Ящишин З. Лекція як форма організації і метод навчання у закладах вищої освіти. *Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу»*. Яремче, 2019. С. 60.
31. Стинська В. Роль науково-дослідницької діяльності у професійному становленні майбутніх викладачів ЗВО. *Матеріали міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний потенціал сучасної освіти та науки»*. Київ, 2020. С. 240–242.
32. Стинська В., Заяць Л., Ящишин З., Баріла Н. Професійна компетентність – основа становлення сучасного викладача закладу вищої освіти. *Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу»*. Івано-Франківськ, 18 вересня 2020
33. Стинська В. Самоосвіта як складова формування професіоналізму майбутніх фахівців ЗВО. *Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання теорії та практики психолого-педагогічної підготовки майбутніх фахівців»*. Хмельницький, 2020. С. 97–101.
34. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
35. Туркот Т. Педагогіка вищої школи. Київ, 2011. 625 с.
36. Stynska V., Kondur O. Strategies of professional preparation of the competitive specialist in the conditions of information environment. *Contemporary technologies in the educational process: monografia*. Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. P. 75–81.

6. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і)	Стинська Вікторія Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	e-mail: viktoriiia.stynska@pnu.edu.ua
7. Політика навчальної дисципліни	
Академічна доброчесність	Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацьовуються шляхом додаткового тестування на платформі d-learn
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття упродовж двох тижнів із дня пропуску заняття
Невідповідна поведінка під час заняття	Будь-які форми невідповідної поведінки під час заняття не прийнятні.
Додаткові бали	Нараховуються під час роботи на лекційному занятті
Неформальна освіта	Можливість отримання додаткових балів. Рекомендовані платформи: PROMETHEUS, ДНУ «УкрІНТЕІ», EDERA.

Викладач:

В.В.Стинська